

B.A. Part—II (Semester—IV) (Old) Examination

(Literature of Classical Language)

SANSKRIT LITERATURE

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

Note :—Write answers in the medium offered.**सूचना** :—उत्तर स्वीकृत माध्यमातून लिहावीत.**सूचना** :—उत्तर स्वीकृत माध्यम में लिखिये।1. Translate any **THREE** of the following :—खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** श्लोकांचे भाषांतर करा :—निम्नलिखित में से किन्हीं **तीन** श्लोकों का अनुवाद कीजिए :—

(1) विद्युत्वन्तं ललितवनिताः सेन्द्रचापं सचित्राः

संगीताय प्रहतमुरजाः स्निग्धगम्भीरघोषम् ।

अन्तस्तोयं मणिमयभुवस्तुङ्गमभ्रलिहाग्राः

प्रासादास्त्वां तुलयितुमलं यत्र तेस्तैर्विशेषैः ।।

(2) आनन्दोन्मथं नयनसलिलं यत्र नान्यैर्निर्मितैः

नान्यस्तापः कुसुमशरजादिष्ट संयोगसाध्यात् ।

नाप्यन्यस्मात्प्रणयकलहाद्विप्रयोगोपपत्तिः

वित्तेशानां न च खलु वयो यौवनादन्यदस्ति ।।

(3) मन्दाकिन्याः सलिलशिशिरैः सेव्यमाना मरुद्भिः

मन्दाराणामनुतटरुहां छायाया वारितोष्णाः ।

अन्वेष्टव्यैः कनकसिकतामुष्टिनिक्षेपगूढैः

संक्रीडन्ते मणिभिरमर प्रार्थिता यत्र कन्याः ।।

(4) तत्रागारं धनपतीगृहादूतरेणास्मदीयं

दूराल्लक्ष्यं सुरपतिधनुस्पाशुना तोरणेन ।

यस्योपान्ते कृतकतनयः कान्ताया वर्धितो मे

हस्तप्राप्यस्तबकनमितो बालमन्दार वृक्षः ।।

(5) तस्यास्तीरे रचितशिखरः पेशलैरिन्द्रनीलैः

क्रीडाशैलः कनककदलीवेष्टन प्रेक्षणीयः ।

भद्गेहिन्याः प्रिय इति सखे ! चेतसा कातरेण

प्रेक्ष्योपान्तस्फुरिततडितं त्वां तमेव स्मरामि ।।

5×3=15

2. Reference to context any **TWO** of the following :—

खालीलपैकी कोणत्याही दोन वाक्यांचे संदर्भासहित स्पष्टीकरण लिहा :—

निम्नलिखित में से किन्हीं दो वाक्यों का संदर्भ लिखकर स्पष्टीकरण कीजिए :—

(1) एकः सूते सकलमबलामण्डनं कल्पवृक्षः ।

(2) नाध्यास्यन्ति व्यपगतशुचस्त्वामपि प्रेक्ष्य हंसाः ।

(3) सूर्यापाये न खलु कमलं पुष्पति स्वामभिख्याम् ।

(4) प्रायः सर्वो भवति करुणावृत्तिरान्द्रन्तिरात्मा ।

10

3. Sketch the character of 'यक्षपत्नी'.

'यक्षपत्नी' चे चरित्रचित्रण लिहा.

'यक्षपत्नी' का चरित्रचित्रण कीजिए।

OR/किंवा/अथवा

Write the features of 'अलकानगरी'.

'अलकानगरी'. चे वर्णन करा.

'अलकानगरी' का वर्णन कीजिए।

12

4. Write short notes on any **THREE** of the following :—

खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टीपा लिहा :—

निम्नलिखित किन्हीं तीन पर टिप्पणी लिखिए :—

(1) बालमन्दारवृक्षः ।

(2) यक्षसंदेशः

(3) यक्षगृह

(4) यक्ष

(5) वापी ।

15

5. Write short notes on any **THREE** of the following :—

खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** वर टीपा लिहा :—

निम्नलिखित किन्हीं **तीन** पर टिप्पणी लिखिए :—

- (1) कविसृष्टी
- (2) काव्यलक्षणे
- (3) काव्यहेतू
- (4) उत्तम काव्य
- (5) मध्यमकाव्य।

12

6. Write the answers any **SIXTEEN** of the following questions by choosing the correct options :—

वस्तुनिष्ठ प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही **16**) :—

वस्तुनिष्ठ प्रश्नों के उत्तर लिखिए (कोणतेही **16**) :—

(1) कवि कुलगुरुः कः ?

(अ) बाणभट्टः

(ब) कालिदासः

(क) श्रीहर्षः

(ड) शूद्रकः

(2) कालिदासेन कति ग्रन्थाः रचिताः ?

(अ) पञ्च

(ब) षट्

(क) सप्त

(ड) अष्ट

(3) अभिज्ञानशकुन्तलस्य नायकः कः ?

(अ) रामः

(ब) चारुदत्तः

(क) दुष्यन्तः

(ड) उदयनः

(4) बाणभट्ट कविः कस्य राज्ञः सभाकविः ?

(अ) चन्द्रगुप्तस्य

(ब) अशोकस्य

(क) प्रभाकरवर्धनस्य

(ड) हर्षवर्धनस्य

(5) 'कादम्बरी' कस्य रचना ?

(अ) बाणभट्टस्य

(ब) कालिदासस्य

(क) भासस्य

(ड) श्रीहर्षस्य

- (6) 'मृच्छकटिकम्' प्रकरणस्य रचयिता कः ?
 (अ) कालिदासः (ब) शूद्रकः
 (क) अश्वघोषः (ड) बाणभट्टः
- (7) 'मृच्छकटिकम्' प्रकरणस्य नायिका का ?
 (अ) वसन्तसेना (ब) वासंतिका
 (क) वासवदत्ता (ड) शकुन्तला
- (8) श्रीहर्षेण कति नाटकानि रचितानि ?
 (अ) त्रीणि (ब) चत्वारि
 (क) पञ्च (ड) सप्त
- (9) बौद्धकविः कः ?
 (अ) कालिदासः (ब) अश्वघोषः
 (क) बाणभट्टः (ड) श्रीहर्षः
- (10) अश्वघोषः कस्य राज्ञः सभाकविः ?
 (अ) हर्षवर्धनस्य (ब) विक्रमादित्यस्य
 (क) कनिष्कस्य (ड) चन्द्रगुप्तस्य
- (11) नागानन्द नाटकस्य रचयिता कः ?
 (अ) कालिदासः (ब) अश्वघोषः
 (क) बाणभट्टः (ड) श्रीहर्षदेवः
- (12) रत्नावली नाटिकायाः नायकः कः ?
 (अ) उदयनः (ब) दुष्यन्तः
 (क) चारुदत्तः (ड) जीमूतवाहनः
- (13) कुमारसम्भव महाकाव्ये कुमारः कः ?
 (अ) गणेशः (ब) नारदः
 (क) कार्तिकेयः (ड) विष्णुः
- (14) मेघदूतस्य नायकः कः ?
 (अ) यक्षः (ब) गन्धर्वः
 (क) कुबेरः (ड) इन्द्रः

(15) मेघदूतस्य कः काव्यप्रकारः ?

(अ) महाकाव्यम्

(ब) चम्पुकाव्यम्

(क) खण्डकाव्यम्

(ड) नाटकम्

(16) 'हर्षचरितम्' ग्रन्थस्य रचयिता कः ?

(अ) कालिदासः

(ब) बाणभट्टः

(क) श्रीहर्षः

(ड) अश्वघोषः

(17) हर्षचरितस्य काव्यप्रकारः कः ?

(अ) आख्यायिका

(ब) कथा

(क) नाटकम्

(ड) महाकाव्यम्

(18) गद्यकविः कः ?

(अ) कालिदासः

(ब) श्रीहर्षः

(क) बाणभट्टः

(ड) अश्वघोषः

(19) कालिदासस्य रचना नास्ति _____ ।

(अ) रघुवंशम्

(ब) सौन्दरानन्दम्

(क) मेघदूतम्

(ड) कुमारसम्भवम्

(20) कालिदासेन ऋतुसंहारे कति ऋतवः वर्णिताः ?

(अ) पञ्च

(ब) षट्

(क) सप्त

(ड) चत्वारि

16×1=16